

REPUBLIKA SRBIJA
KOMESARIJAT ZA IZBEGLICE

STANJE I POTREBE IZBEGLIČKE POPULACIJE

U

REPUBLICI SRBIJI

DECEMBAR 2008.

I Uvod

Republika Srbija je država sa najvećim brojem izbeglih i interno raseljenih lica u Evropi. Broj izbeglica u Republici Srbiji smanjio se za više od 80% u periodu između 1996. i 2008. godine. 538.000 izbeglica, i 72.000 ratom ugroženih lica popisano je na Popisu izbeglica i ratom ugroženih lica 1996. godine, 346.000 na Popisu 2001. godine, 104.246 na Registraciji izbeglica 2004/2005 godine.

Tabela 1. Broj izbeglih lica iz Republike Hrvatske (1996 - 2008)

Godina	1996	2001	2004	2008
Bosna i Hercegovina	232974	242624	27541	24943
Hrvatska	290667	242624	76546	72411

Smanjenje broja izbeglica uglavnom je rezultat je integracije u Republiku Srbiju. Više od 200.000 lica steklo je državljanstvo Republike Srbije što predstavlja jedan od najvećih procesa integracije u Evropi u poslednjih 15 godina. Kroz proces povratka, koji je sa različitim usehom sproveden u BiH i Republici Hrvatskoj (31% povratnika u BiH i 18% povratnika u Republiku Hrvatsku) broj izbeglica je smanjen za još 149.000. Takođe se procenjuje da je još 49.000 izbeglica naslo utočište u trećim zemljama.

Krajem juna 2008. godine u Srbiji je boravilo još 97.354 izbeglica iz BiH i Republike Hrvatske. Od ovog broja 75% čine izbeglice iz Republike Hrvatske.

Činjenica da najveći broj izbeglica na teritoriji Republike Srbije čine izbeglice iz Republike Hrvatske, kao i njihovo oklevanje da ukinu status izbeglice i uzmu dokumenta Republike Srbije ili ostvare povratnički status u zemlji porekla, ukazuje da ova populacija zadržava izbeglički status u nadi da će im to pomoći da reše probleme u obezbeđivanju osnovnih egzistencijalnih potreba ili u procesu povratka ili prilikom integracije. Ne sme se zanemariti ni veliki broj izbeglica koje su dobile državljanstvo Republike Srbije i kojima je i dalje potrebna pomoć u rešavanju pitanja zapošljavanja i stanovanja uključujući i pomoć u ostvarivanju prava u zemlji porekla, kako bi se potpuno ekonomski integrisali.

II Zbrinjavanje izbeglica

Od 1991. godine do danas, Republika Srbija je uložila velike napore i sredstva kako bi uz pomoć međunarodne zajednice obezbedila prihvata, zbrinjavanje i integraciju izbeglica.

Prema zakonu o izbeglicama, izbeglicama je obezbeđen prihvata, privremeni smeštaj i pomoć u ishrani najugroženijim licima koja ne mogu samostalno da obezbede sredstva za život. Obezbeđena je odgovarajuća zdravstvena zaštita, određena prava iz oblasti socijalne zaštite kao što su smeštaj u ustanove socijalne zaštite i određena prava iz oblasti zaštite dece i porodice. U skladu sa Zakonom o izbeglicama zagarantovano im je pravo na školovanje i zapošljavanje.

U trenutku kada je broj izbeglica bio najveći, 1996. godine, u Srbiji je u oko 700 kolektivnih centara bilo smešteno više od 70.000 lica.

Za obezbeđivanje prihvata i zbrinjavanja izbeglica, Republika Srbija je u proteklom periodu obezbedila više od 250 miliona evra iz sopstvenog budžeta (42 miliona za smeštaj u kolektivne centre i socijalna davanja, 72 miliona za zdravstvenu zaštitu, 150 miliona za obrazovanje).

III Integracija

U proteklih 17 godina Republika Srbija je uložila velike napore i sredstva kako bi, uz veliku pomoć međunarodne zajednice, obezbedila uslove za integraciju izbeglica. U tom periodu je obezbeđeno 7844 različitih stambenih rešenja (stambene jedinice, placevi i građevinski materijal za izgradnju kuća, paketi građevinskog materijala za završetak započetih kuća, seoska domaćinstva).

- otkupljeno je 631 seoskih domaćinstava
- dodeljeno je 20 montažnih kuća (program počeo 2008. godine)
- podeljeno je 3.249 paketa građevinskog materijala
- izgrađeno je 3.805 stambenih jedinica
- Do sada je kroz stambene programe zbrinuto oko 30.400 lica
- Više od jedne trećine izbeglih i ratom ugroženih lica je uzelo državljanstvo Republike Srbije, ali je rešavanje stambenog problema najvažnije pitanje integracije

Republika Srbija je u ovom periodu obezbedila oko 56 miliona evra za infrastrukturu u okviru programa integracije, delom iz sredstava republičkog budžeta, a delom iz sredstava budžeta opština i gradova, čiji doprinos treba naročito istaći (105 opština je učestvovalo u programima trajnih rešenja za izbeglice). Sredstva su najvećim delom utrošena za obezbeđivanje infrastrukture, 34 miliona, a jednim delom za kupovinu gotovih stambenih jedinica, 22 miliona.

Najveću pomoć prilikom realizacije ovih projekta obezbedio je UNHCR. Međutim, u poslednjih nekoliko godina vodeću ulogu preuzela je Evropska unija koja je implementirala programe pomoći za integraciju izbeglica u Srbiji preko Evropske agencije za rekonstrukciju, a sada preko Evropske komisije, iz sredstva CARDS i IPA.

Naročiti naponi su bili usmereni na obezbeđivanje programa za zatvaranje kolektivnih centara, i njihov broj je danas 74, u kojima trenutno borave uglavnom IRL (oko 4500) i oko 1300 izbeglica.

Tabela 2. Smanjenje broja kolektivnih centara po godinama

Datum	Broj kolektivnih centara	Broj izbeglih lica	Broj raseljenih lica	Ukupno
31.12.2001.	388	17.415	9.448	26.863
31.12.2002.	323	13.569	9.274	22.843
31.12.2003.	194	8.107	7.933	16.040
31.12.2004.	143	5.091	7.408	12.499
31.12.2005.	112	3.418	6.128	9.546
31.12.2006.	92	2.515	5.760	8.275
31.12.2007.	80 (18 KiM)	1.702	5.046	6.748
01.11.2008.	74 (17 KiM)	1.361	4.763	6.124

Republika Srbija je 2002. godine usvojila Nacionalnu strategiju za rešavanje pitanja izbeglih i raseljenih lica čime je i formalno iskazala svoju posvećenost rešavanju ovog problema. U proteklih 6 godina Republika Srbija je finansirala projekte integracije i povratka u skladu sa ciljevima i smernicama postavljenim Strategijom.

- Republika Srbija je spremna da i dalje intenzivno radi na obezbeđivanju trajnih rešenja za izbegla lica. Kao jedan od prioriteta za finansiranje iz sredstava IPA, obezbedila je podršku u visini od 16 miliona evra za pomoć izbeglim i interno raseljenim licima, od kojih će oko 5,2 miliona evra biti upotrebljeno za rešavanje stambenog pitanja i zapošljavanja izbeglica.
- Takođe, Republika Srbija je preko Centralne evropske banke obezbedila kredit od 10 miliona evra finansiranje izgradnje stanova za izbeglice koje mogu samostalno da otplaćuju povoljne stambene kredite.
- Za finansiranje projekata za obezbeđivanje trajnih rešenja za izbeglice Srbija će u toku 2009. i 2010. godine obezbediti više od 4 miliona evra iz nacionalnog i opštinskih budžeta.
- Pokrajina Vojvodina u kojoj boravi više od 40% izbeglica iz fonda koji iznosi 7% od ukupnog budžeta pokrajine izdvaja sredstva za projekte trajne integracije i projekte povratka izbeglica
- Republika Srbija je spremna da kroz Nacionalni investicioni program u toku 2009. i 2010. godine za izgradnju 150 stambenih jedinica obezbedi 4,2 miliona evra.

S obzirom da su u prethodnih pet godina donatori opredeljivali sredstva skoro isključivo za zatvaranje kolektivnih centara, neophodno je da se u narednom periodu sredstva usmere prevashodno na izbeglice u privatnom smeštaju koje često žive u veoma teškim uslovima.

IV Procena potreba

U cilju prikupljanja osnovnih podataka neophodnih za programiranje i prikupljanje novčanih sredstava za rešavanje pitanja izbeglih lica u Srbiji, Komesarijat za izbeglice je organizovao i sproveo istraživanje o njihovim potrebama. Istraživanje u privatnom smeštaju je sprovedeno u saradnji sa IOM-om¹ u okviru projekta podrške institucijama vlade koje se bave izbeglim i interno raseljenim licima, finansiranog od strane EU, a u kolektivnim centrima u saradnji sa UNHCR-om. Oba istraživanja sprovedena su tokom meseca septembra i oktobra 2008. godine.

Istraživanje je sprovedeno isključivo među licima koja su još uvek u statusu izbeglice.

Za istraživanje potreba izbeglica u kolektivnim centrima sprovedeno je anketiranje 1217 od ukupno 1252 izbeglice koje borave u kolektivnim centrima.

Za anketno istraživanje potreba izbeglica u privatnom smeštaju napravljen je uzorak veličine 800 domaćinstava, odnosno 2467 lica.

Uzorak je višestepni stratifikovan. Sve opštine u kojima ima registrovanih izbeglica su podeljene u dva stratuma: one u kojima ima do 1000 izbeglica i one u kojima ima više od 1000 izbeglica. U prvoj etapi iz stratuma opština sa manjim brojem izbeglica je izabrano 30 opština, a iz stratuma opština sa većim brojem izbeglica 20 opština. U drugoj etapi su birana domaćinstva sistematskim izborom iz baza podataka Komesarijata. Birano je po 10 domaćinstava u svakoj opštini iz prvog stratuma i 25 domaćinstava u svakoj opštini iz drugog stratuma.

Ažurnost evidencije je proverena pre istraživanja u nekoliko prigodno odabranih opština. U slučaju da neko od odabranih domaćinstava nije moglo biti pronadjeno na registrovanoj adresi, poverenici su vršili prigodan izbor na osnovu sopstvene evidencije.

Uzorak je reprezentativan za populaciju izbeglica na nivou RS.

Najvažniji rezultati istraživanja su:

- stopa nezaposlenosti među izbeglim licima je 33%, što je značajno veće nego u domaćoj populaciji

¹ Upitnik i uzorak su pripremljeni od strane Prof. Dr. Slobodana Cvejića, stručnjaka za statistiku i metodologiju

- 29% izbeglica ima mesečne prihode po članu domaćinstva manje od 48 eura (nivo za ostvarivanje prava iz oblasti socijalne zaštite)
- 61% izbeglica stanuje kao podstanar ili kod rođaka i prijatelja
- svega 5% izbeglica želi da se vrati u zemlju porekla
- 44% izbeglica se izjasnilo da im nedostaje bar jedan dokument (bilo iz države porekla bilo iz Srbije 36% : 8%)

Na osnovu dobijenih rezultata urađena je projekcija potreba u dva pravca:

1. Za lica koja nemaju prihode i odgovarajuće stambeno rešenje
2. Za lica koja imaju određene prihode i imaju mogućnosti da otplaćuju ratu stambenog kredita

Stambene potrebe lica u stanju socijalne potrebe² (detaljan pregled potrebnih sredstava u prilogu 4)

Prema analizi se može zaključiti da je za rešavanje pitanja ove kategorije izbeglica neophodno obezbediti:

- Oko 5300 stambenih jedinica Kada je reč o stambenim rešenjima za socijalno ugrožene izbeglice, iz dobijenih podataka se može zaključiti da je najpoželjnije rešenje socijalno stanovanje. Ukoliko se uzme u obzir veliki broj ranjivih porodica, njihova nemogućnost da obezbede dovoljna sredstva za život, ovo je realno iskazana potreba. U zavisnosti od nivoa primanja, radne sposobnosti i drugih oblika ranjivosti porodice, potrebno je vršiti dalje procene potreba za stanovanjem uz povoljan zakup i stanovanjem u socijalno zaštićenim uslovima. Ovo, međutim, ne utiče na sredstva koja su potrebna za izgradnju ovih stanova.
- Oko 2500 seoskih domaćinstava sa okućnicom. Program koji je počeo da se sprovodi 2004. godine pokazao se kao izuzetno dobar i zbog manjih sredstava koje je potrebno obezbediti za kupovinu kuće i zbog mogućnosti da se korišćenjem kupljene zemlje obezbede makar osnovni prehrambeni proizvodi.
- Oko 3250 paketa građevinskog materijala za završetak započetih kuća. Ovom vrstom pomoći bi bile obuhvaćene i najugroženije porodice koje nemaju prihode i stambeni prostor (720) i ugrožene porodice bez dovoljnih prihoda, a koje su samostalno započele izgradnju sopstvene kuće.

Ukupna sredstva neophodna za realizaciju projekata kojima bi se obezbedila potrebna rešenja samo za najugroženije porodice iznose 188 miliona evra (243 miliona USD). Republika Srbija je spremna da kroz NIP u toku 2009. i 2010. godine za izgradnju 150 stambenih jedinica obezbedi 4,2 miliona evra. Za izgradnju potrebnih stambenih jedinica iz budžeta Republike i opštinskih budžeta moralo bi da se obezbedi 35 miliona evra. Takođe će iz predpristupnih sredstava EU biti obezbeđeno oko 5.2 miliona evra.

Ukupna sredstva koja nedostaju iznose 143.5 miliona evra (185 miliona USD). Treba naglasiti da u ova sredstva nisu uračunati troškovi realizacije eventualnih projekata (detaljan pregled nalazi se u prilogu 4).

Stambene potrebe lica koja su u mogućnosti da otplaćuju kredit

Za ova lica neophodno je obezbediti oko 15.000 povoljnih stambenih kredita čija bi mesečna rata bila oko 100 evra. Iako bi ova lica otplaćivala samostalno otplaćivala kredit, Republika Srbija

---

² Kriterijum stanja socijalne potrebe je nivo mesečnih prihoda manji od 4300 RSD (60 USD) što je nivo MOP-a

bi morala da obezbedi oko 112 miliona evra infrastrukturno opremljeno zemljište za gradnju ovih stanova, kako bi uslovi kreditiranja i cena stana bili povoljni za izbeglice. Ovo rešenje podrazumeva ekonomsku stabilnost izbeglica koja je takodje povezana sa zapošljavanjem.

Potrebe izbeglica za pomoći prilikom zapošljavanja

- Oko 6300 različitih obuka i dokvalifikacija. U saradnji sa Nacionalnom službom za zapošljavanje sprovodili bi se neophodni programi dokvalifikacije i prekvalifikacije.
- 1500 mikro kredita za započinjanje privatnog posla
- oko 7400 paketa bespovratne pomoći za započinjanje dohodovne aktivnosti (samostalne delatnosti ili poljoprivredne aktivnosti).

Ostale potrebe

- Pravnu pomoć za pribavljanje oko 32000 različitih dokumenata
- Pomoć pri povratku u mesto prethodnog prebivališta za oko 4000 potencijalnih povratnika.

Veliki problem kod planiranja ovih sredstava je ispunjavanje preduslova za povratak u zemlju porekla, odnosno obezbeđivanje stambenog prostora.

V Zaključak

Iz svega navedenog jasno je da su potrebe izbeglica u Srbiji i dalje ogromne. Za rešavanje stambenog pitanja samo onih koji su još uvek u statusu izbeglice Srbija bi morala da obezbedi oko 300 miliona evra za infrastrukturu i pomoć najugroženijim i 475 miliona evra za povoljne kredite.

Nikako ne treba zanemariti i potrebe oko 200.000 bivših izbeglica čije potrebe ovom analizom nisu procenjivane. Oni dele sudbinu ostalih državljana u trenutku kada je Srbija u tranziciji, u kojoj boravi oko 210.000 interno raseljenih lica sa KiM i pred kojom se nalazi problem rešavanja pitanja oko 100.000 povratnika po readmisiji, i velika stopa siromaštva među domaćom populacijom.

Povrat i slobodno raspolaganje imovinskim pravima je prvi uslov za povratak izbeglica ali i solidna osnova za integraciju (kao što se vidi iz podataka broj izbeglica iz BiH je značajno smanjen u odnosu na broj izbeglica iz Republike Hrvatske). U meri u kojoj su stečena ta prava dostupna, izbeglicama je omogućen slobodan izbor između povratka i integracije, kao i upotreba sopstvenih resursa i prava za iznalazenje trajnih rešenja.

Republika Srbija će ostati dosledna svojim naporima da izbeglickoj populaciji pomogne u procesu iznalazenja trajnih rešenja u tu svrhu će angazovati svoja sredstva i tražiti i pomoć međunarodne zajednice. Međutim da bi se zaista iznaslo trajano rešenje neophodno je učesce svih aktera, zbog toga naporima republike Srbije će biti usmereni da se pregovorima i uz pomoć međunarodne zajednice iznadje rešenje za ovu populaciju.

Analiza potreba izbegličkih domaćinstava u Srbiji

U cilju prikupljanja osnovnih podataka neophodnih za programiranje i prikupljanje novčanih sredstava za rešavanje pitanja izbeglih lica u Srbiji, Komesarijat za izbeglice je organizovao i sproveo istraživanje o njihovim potrebama. Istraživanje u privatnom smeštaju je sprovedeno u saradnji sa IOM-om³ u okviru projekta podrške institucijama vlade koje se bave izbeglim i interno raseljenim licima, finansiranog od strane EU, a u kolektivnim centrima u saradnji sa UNHCR-om. Oba istraživanja sprovedena su tokom meseca septembra i oktobra 2008. godine.

1. Privatni smeštaj

Za anketno istraživanje potreba izbeglica u RS napravljen je uzorak veličine 800 domaćinstava, odnosno 2467 lica.

Uzorak je višestapni stratifikovan. Sve opštine u kojima ima registrovanih izbeglica su podeljene u dva stratuma: one u kojima ima do 1000 izbeglica i one u kojima ima više od 1000 izbeglica. U prvoj etapi iz stratuma opština sa manjim brojem izbeglica je izabrano 30 opština, a iz stratuma opština sa većim brojem izbeglica 20 opština. U drugoj etapi su birana domaćinstva sistematskim izborom iz baza podataka Komesarijata. Birano je po 10 domaćinstava u svakoj opštini iz prvog stratuma i 25 domaćinstava u svakoj opštini iz drugog stratuma.

Ažurnost evidencije je proverena pre istraživanja u nekoliko prigodno odabranih opština, i sastojala se u tome da je bilo neophodno naći više od 80% izbeglica slučajno izabranih iz baze izbeglica u Srbiji. U slučaju da neko od odabranih domaćinstava nije moglo biti pronađeno na registrovanoj adresi, poverenici su vršili prigodan izbor na osnovu sopstvene evidencije. **Uzorak je reprezentativan za populaciju izbeglica na nivou RS.**

1.1. Demografske karakteristike izbeglica

Starosna i polna struktura

Tabela 1.1.1. Izbegla lica po starosnim grupama i polu

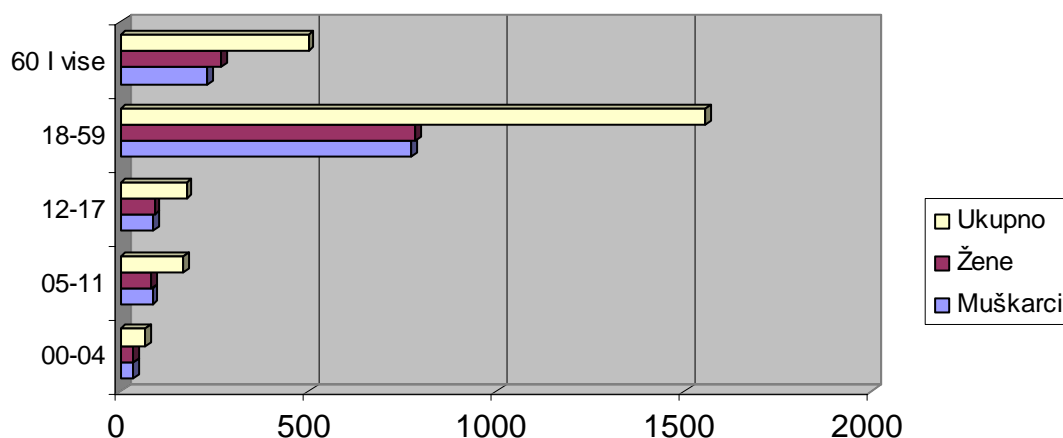
Starost	Pol				Ukupno	
	Muški		Ženski			
00-04	33	1,34%	33	1,34%	66	2,68%
05-11	85	3,45%	82	3,32%	167	6,77%
12-17	86	3,49%	90	3,65%	176	7,13%
18-59	773	31,33%	785	31,82%	1558	63,15%
60 i više	232	9,40%	268	10,86%	500	20,27%
Ukupno:	1.209	49,01%	1.258	50,99%	2.467	100,00%

Prosečna starost je 40,5 godina. Većina izbegličke populacije je u kategoriji od 19-59 godina (63,15%), mada veliki deo čine i lica preko 60 godina (20,27). Približno je isti odnos žena i muškaraca (50,99% prema 49,01%).

Podaci iz uzorka u potpunosti odgovaraju podacima koji se odnose na celu populaciju (97.354 prema registraciji izbeglica u Republici Srbiji 2004/2005. godine).

³ Upitnik i uzorak su pripremljeni od strane Prof. Dr. Slobodana Cvejića, stručnjaka za statistiku i metodologiju

Grafikon 1.1.1. Izbegla lica po starosnim grupama i polu

Obrazovanje

Tabela 1.1.2. Struktura izbeglih lica po polu i obrazovanju

Obrazovanje	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Broj	Postotak	Broj	Postotak	Broj	Postotak
Deca predškolskog uzrasta i učenici osnovne škole	162	13%	161	12,80%	323	13,09%
Bez škole i nepotpuna osnovna škola	93	10%	193	20,64%	286	13,34%
Osnovna škola	184	21%	236	25,24%	420	19,59%
Srednja škola	656	74%	590	63,10%	1246	58,12%
Viša škola	66	7%	36	3,85%	102	4,76%
Visoka škola	48	5%	42	4,49%	90	4,20%
Ukupno:	1209		1258		2467	

Više od polovine anketiranih lica ima završenu srednju školu. Preko 13% lica nema završenu osnovnu školu, a skoro 9% ima završenu višu ili visoku školu. Bez obrazovanja i samo sa osnovnom školom ima mnogo više žena. Prosečna starost lica sa visokim obrazovanjem iznosi 39,6 godina, što je manje u odnosu na registraciju 2004/2005 godine. Prosečna starost lica sa srednjom školom se nije promenila, i iznosi 39,7 godina. Lica bez škole su uglavnom starija lica (prosečna starost je 67,3 godina). Podaci u najvećoj meri odgovaraju podacima sa registracije, s tim što se može uočiti smanjenje broja lica bez škole, a porast lica sa visokim obrazovanjem.

Veličina domaćinstva

Tabela 1.1.3. Veličina domaćinstva

Broj članova domaćinstva	Broj domaćinstava	
	Broj	Postotak
1	116	14,50%
2	204	25,50%
3	175	21,88%
4	179	22,38%
5	72	9,00%
6	41	5,13%
7	10	1,25%
8	1	0,13%
9	2	0,25%
Ukupno:	800	100,00%

Prosečna veličina domaćinstva iznosi 3,08

Podaci sa registracije izbeglica o broju članova domaćinstava i strukturi ne daju pravu sliku, jer je u mnogim slučajevima samo po jedan član domaćinstva ostao u izbegličkom statusu, dok su ostali članovi istog domaćinstva uzeli državljanstvo i lične karte Republike Srbije. Kako su uzorkom uzimane samo izbeglička domaćinstva kod kojih su svi članovi i dalje u statusu, postoji razlika u odnosu na podatke sa registracije.

1.2. Socio-ekonomski položaj ispitanika sa projekcijom na celu izbegličku populaciju

Projekcija je vršena na 95214 izbeglih lica (trenutni broj izbeglica 97354 umanjen za 1217 lica iz kolektivnih centara i 923 lica smeštena u ustanovama socijalne zaštite), odnosno na 51771 domaćinstvo.

Radni status

Tabela 1.2.1. Radni status izbeglih lica

Radni status	Lica		Projektovano
Zaposlen	870	35,27%	33568
Nezaposlen	807	32,71%	31146
Pomažući član domaćinstva	36	1,46%	1390
Penzioner	259	10,50%	9996
Dete, učenik, student	495	20,06%	19105
Ukupno:	2467	100%	

Glavni pokazatelj ugroženosti izbeglica je visoka stopa nezaposlenosti. Skoro trećina izbeglica je bez ikakvog zaposlenja. U odnosu na domicilno stanovništvo gde je stopa nezaposlenosti oko 20%, može se zaključiti da su izbeglice u značajno lošijem položaju. Stopa nezaposlenosti kod izbegličke populacije je 32,71%. Podaci su u skladu sa istraživanjem dosadašnjim istraživanjima NVO sektora⁴.

Stambeni status izbeglih lica

Tabela 1.2.2. Stambeni status izbeglih lica

Stambeni status domaćinstava	Broj domaćinstava		Projektovano
Vlasnik	236	29,50%	15272
Podstanar, plaća zakupninu	334	41,75%	21614
Stanuje kod rođaka, prijatelja	158	19,75%	10225
Stan/kuća iz programa socijalnog stanovanja	60	7,50%	3883
Bez odgovora	12	1,50%	777
Ukupno:	800	100%	51771

Od ukupnog broja domaćinstava koja u vlasništvu imaju stambeni objekat, 73% potražuje građevinski materijal za završetak gradnje ili adaptaciju objekta. U prostoru koji nije namenjen za stanovanje nalazi se 7% od ukupnog broja domaćinstava, a 48,5% domaćinstava ima manje od 15m² po članu. Bez tekuće vode je 8,13% domaćinstava, a 13,8% je bez nužnika.

⁴ "Položaj izbeglica na tržištu rada i učešće u aktivnim merama zapošljavanja" - Beograd, Maj 2007. godine

Prihodi izbeglih lica

Tabela 1.2.3. Prihodi domaćinstava na mesečnom nivou

Ukupni prihodi domaćinstava na mesečnom nivou u USD			Projektovano
nema prihoda	62	7,75%	4012
0-150	167	20,88%	10807
151-300	222	27,75%	14366
301-450	139	17,38%	8995
451-750	162	20,25%	10484
751-1200	38	4,75%	2459
1201-1500	9	1,13%	582
preko 1500	1	0,13%	65
Ukupno:	800	100%	51771

Preko 50% domaćinstava ima ukupna mesečna primanja manja od 300 dolara.

Tabela 1.2.4. Prihodi po članu domaćinstva na mesečnom nivou

Prihodi po članu domaćinstva na mesečnom nivou u USD			Projektovano
nema prihoda	62	7,75%	4014
0-60	177	22,13%	11458
61-150	348	43,50%	22524
151-250	138	17,25%	8934
preko 250	75	9,38%	4839
Ukupno:	800	100%	51771

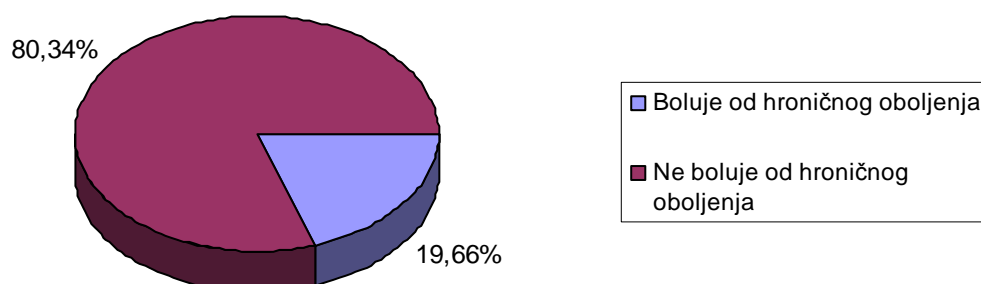
Prosečan mesečni prihodi izbegličkog domaćinstva su 123 dolara, što je 39,9 dolara po jednom članu porodice.

Kada su u pitanju stambene potrebe lica koja imaju neke stalne prihode, analizom prikupljenih podataka može se zaključiti da je oko 15000 izbegličkih domaćinstava u mogućnosti i spremno da svoje stambeno pitanje reši putem kredita uz mesečnu otplatu od oko 130 USD⁵.

Zdravstvena ugroženost

Od ukupnog broja ispitanih, 19,66% boluje od hroničnih oboljenja.

Grafikon 1.2.2. Zdravstvena ugroženost izbeglih lica

⁵ Najveći broj lica koja su se izjasnila da mogu da otplaćuju ratu kredita izjavio je da može da obezbedi ratu u visini od oko 100 evra

Socijalna ugroženost

Tabela 1.2.5. Oblici ranjivosti izbeglih lica

Drugi oblik ranjivosti	Lica		Projektovano
Samohrani roditelj	22	0,89%	847
Maloletno lice bez porodičnog staranja	2	0,08%	76
Staro lice bez porodičnog staranja	45	1,82%	1732
Osoba sa invaliditetom	76	3,1%	2591
Ukupno:	145	5,89%	5246

Prema evidencijama Komesarijata, od 78 maloletnih lica bez porodičnog staranja koliko je bilo registrovano 2004/2005 godine, 23 je smešteno u hraniteljske porodice i domove za nezbrinutu decu, a ostali se nalaze kod bližih srodnika. Stoga mozemo zakljuciti da je uzorak iz ankete potvrdio fakticko stanje.

Najugroženijih domaćinstava (bez stambenog rešenja i bez ili sa malim prihodima) ima 329 (41,13%), a projektovano na celu populaciju ima 21293.

1.3. Procenjene potrebe izbeglih lica

Lična dokumenta

Procenat ispitanika kojima nedostaje neki od ličnih dokumenata iznosi 44,25.

Tabela 1.3.1. Dokumenta koja nedostaju izbeglim licima iz zemlje porekla

Dokumenta iz zemlje porekla koja nedostaju izbeglim licima	Domaćinstva		Projektovano
Izvod iz matične knjige rođenih	101	28,53%	6536
Uverenje o državljanstvu	101	28,53%	6536
Radna knjižica	89	25,14%	5759
Dokumenta vezana za imovinu	122	34,46%	7895
Potvrda o JMBG	84	23,73%	5436

Najčešći razlozi zbog kojih lica ne mogu da pribave dokumenta su: nedostatak finansijskih sredstava (33,62%) i bezbednosni razlozi (22,03%).

Tabela 1.3.2. Dokumenta Republike Srbije čije je pribavljanje u toku

Dokumenta Republike Srbije čije je pribavljanje u toku	Lica		Prijektovano
Rešenje o državljanstvu	207	8,39%	7989
Zdravstvena knjižica	74	3,00%	2856
Radna knjižica	54	2,19%	2084
Dokumenta vezana za imovinu	49	1,99%	1891
Druga dokumenta	48	1,95%	1852
Ukupno:	432	17,52%	16672

Usled nedostatka dokumenata lica najčešće imaju problema pri zapošljavanju, lečenju, prijavi boravišta i školovanjem.

Na osnovu navedenih podataka može se zaključiti da je obezbeđivanje besplatne pravne pomoći i dalje neophodno, jer je procenjeno da im je potrebno oko 30000 različitih dokumenata iz zemlje porekla.

1.4. Povratak

Tabela 1.4.1. Razlozi izbeglih lica za povratak u mesto prebivališta

Razlozi za povratak u mesto prethodnog prebivališta⁶	
Povratak na svoju imovinu	76,81%
Bolje mogućnosti zapošljavanja	4,35%
Bolje mogućnosti školovanja	1,45%
Porodični razlozi/ponovno okupljanje porodice	2,90%
Loši izgledi u izbeglištvu	4,35%
Emocionalni razlozi	5,80%
Viši standard u zemlji porekla	1,45%
Ostalo	2,90%
Ukupno:	100%

Broj lica koja žele da se vrate u mesto prethodnog prebivališta je 123 (4,99%), što iznosi 4751 kada se projektuje na celokupnu populaciju.

Kao i u prethodnim popisima izbeglica samo 5% lica je izrazilo želju da se vrati u mesto prethodnog prebivališta. Najznačajniji razlog za povratak je želja da se vrate na svoju imovinu.

Izgradnja novog objekta 35%, potpuna rekonstrukcija 20%, povrat stanarskog prava 22%, program stambenog zbrinjavanja 6% su glavni oblici podrške koji su potrebni za povratak.

Tabela 1.4.2. Vrsta podrške koja je najpotrebnija izbeglim licima za povratak

Vrsta podrške koja je najpotrebnija za povratak⁷	
Izgradnja novog objekta	35%
Potpuna rekonstrukcija	20%
Delimična obnova	3%
Povrat stanarskog prava	22%
Program stambenog zbrinjavanja	6%
Zaposlenje kod poslodavca	6%
Započinjanje sopstvenog posla	3%
Ostvarivanje prava na penziju/socijalnu pomoć	1%
Oko sticanja statusa povratnika	1%
Pomoć u neprehrambenim proizvodima	3%
Bez odgovora	4%
Ukupno:	100%

^{6,7} Procenti se odnose na broj ljudi koji žele da se vrate

Tabela 1.4.3. Prepreke za povratak izbeglih lica u državu prethodnog prebivališta

Najveće prepreke za povratak u državu prethodnog prebivališta⁸	
Strah od etničke diskriminacije u mestu porekla	15,94%
Ograničena sloboda kretanja u mestu porekla	4,35%
Nelegalno zauzeta imovina u mestu porekla	18,00%
Strah od progona od strane vlasti u mestu porekla	1,45%
Nepoverenje u lokalne vlasti	2,90%
Uništena imovina u mestu porekla	39,13%
Uništena infrastruktura u mestu porekla	2,90%
Loša zdravstvena zaštita u mestu porekla	2,90%
Ograničene mogućnosti zapošljavanja u mestu porekla	8,70%
Nešto drugo	3,73%
Ukupno:	100%

Uništena imovina, strah od etničke diskriminacije i nelegalno zauzeta imovina su najveće prepreke za povratak u državu prethodnog prebivališta.

1.5. Integracija

Osnovni uslovi za uspešnu integraciju su zapošljavanje i rešavanje stambenog problema.

Stanovanje

Stambene potrebe lica koje nemaju nikavo stambeno rešenje (nemaju vlasništvo nad bilo kojim stambenim objektom) i prihode ispod nivoa socijalne sigurnosti prikazane su u sledecoj tabeli.

Tabela 1.5.1. Vrsta rešenja stambenog pitanja izbeglih lica

Vrsta rešenja	Domaćinstva		Projektovano
Socijalno stanovanje	79	9,88%	5112
Seoska domaćinstva	36	4,5%	2329
Građevinski paketi	12	1,5%	777
Ukupno:	127	15,88%	8218

Napomena: Nisu uračunata samačka domaćinstva preko 60 godina

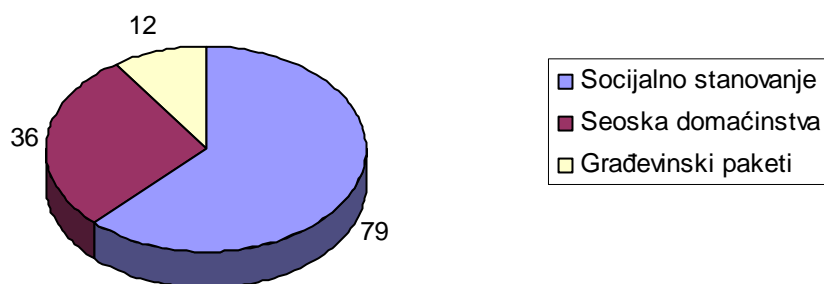
Pored izbeglickih domaćinstava koja nemaju ni prihode ni reseni stambeni status, procenjuje se da ima još oko 2500 domaćinstava bez ili sa malim primanjima, a kojima je potrebna pomoć u građevinskom materijalu, radi završetka započetog ili adaptacije neuslovnog stambenog objekta čiji su vlasnici.

Kada su u pitanju stambene potrebe lica koja imaju neke stalne prihode, analizom prikupljenih podataka može se zaključiti da je oko 15000 izbeglickih domaćinstava u mogućnosti i spremno da svoje stambeno pitanje reši putem kredita uz mesečnu otplatu od oko 130 USD⁹.

⁸ Procenti se odnose na broj ljudi koji žele da se vrate

⁹ Najveći broj lica koja su se izjasnila da mogu da otplaćuju ratu kredita izjavio je da može da obezbedi ratu u visini od oko 100 evra

Grafikon 1.5.1. Vrsta rešenja stambenog pitanja izbeglih lica

Zapošljavanje

Tabela 1.5.2. Vrsta podrške pri zapošljavanju izbeglih lica

Vrsta podrške			Projektovano
Obezbeđivanje kontakta sa poslodavcima	104	12,89%	4014
Obuka i prekvalifikacija	165	20,45%	6369
Poslovni i mikro krediti	42	5,20%	1619
Bespovratna pomoć za započinjanje privatnog posla	192	23,79%	7409
Nešto drugo	37	4,58%	1426
Bez odgovora	267	33,09%	10305
Ukupno:	807	100%	31142

2. Kolektivni centri

Za istraživanje potreba izbeglica u kolektivnim centrima sprovedeno je anketiranje 1217 od ukupno 1252 izbeglice koje borave u kolektivnim centrima. Najveći broj izbeglica smeštenih u kolektivnim centrima je iz Republike Hrvatske (76,09%).

2.1. Demografske karakteristike izbeglica

Starosna i polna struktura

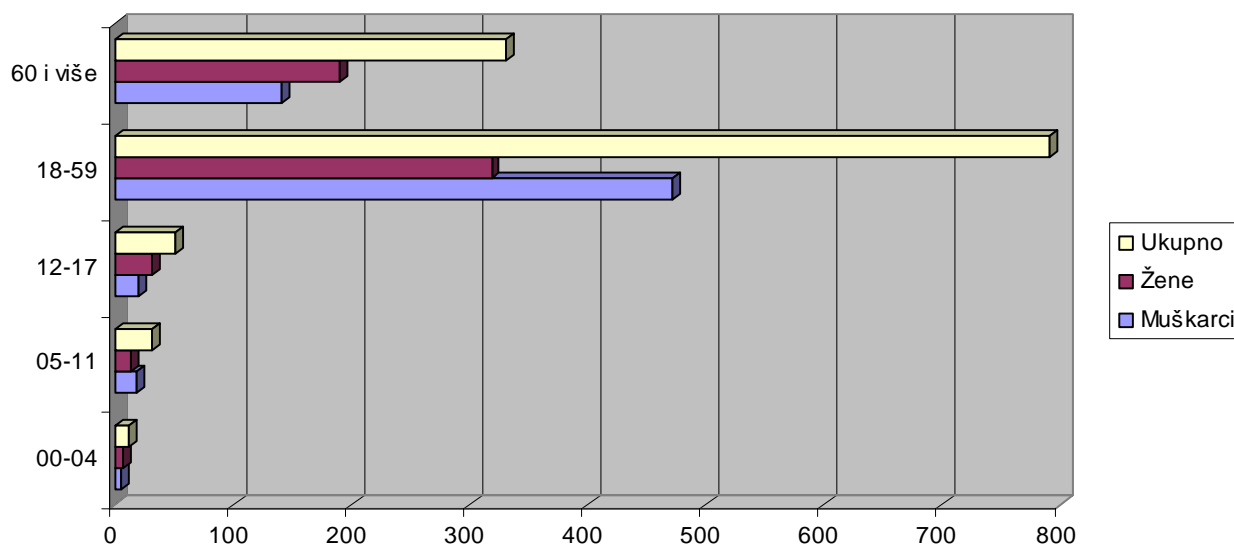
Tabela 2.1.1. Izbegla lica po starosnim grupama i polu

Starost	Pol				Ukupno	
	Muškarci		Žene			
00-04	5	0,41%	7	0,58%	12	0,99%
05-11	19	1,56%	13	1,07%	32	2,63%
12-17	20	1,64%	31	2,55%	51	4,19%
18-59	472	38,78%	319	26,21%	791	65,00%
60 i više	141	11,59%	190	15,61%	331	27,20%
Ukupno:	657	53,99%	560	46,01%	1.217	100,00%

Većina izbegličke populacije je u kategoriji od 19-59 godina (65%), mada veliki deo čine i lica preko 60 godina (27,2%). Većinu populacije čine muškarci (53,99% prema 46,01%).

Podaci pokazuju da je populacija smeštena u kolektivnim centrima znatno starija od izbeglica smeštenih privatno.

Grafikon 2.1.1. Struktura izbeglih lica po polu i godinama starosti

Obrazovanje

Tabela 2.1.2. Izbegla lica po polu i obrazovanju

Obrazovanje	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Broj	Procent	Broj	Procent	Broj	Procent
Deca predškolskog uzrasta i učenici osnovne škole	34	2,79%	36	2,96%	70	5,75%
Bez škole i nepotpuna osnovna škola	66	10,59%	141	26,91%	207	18,05%
Osnovna škola	200	32,10%	157	29,96%	357	31,12%
Srednja škola	286	45,91%	158	30,15%	444	38,71%
Viša škola	28	4,49%	20	3,82%	48	4,18%
Visoka škola	19	3,05%	19	3,63%	38	3,31%
Bez odgovora	24	3,85%	29	5,53%	53	4,62%
Ukupno:	657	53,99%	560	46,01%	1217	

Više od trećine lica ima završenu srednju školu. Preko 23% lica nema završenu osnovnu školu, a skoro 8% ima završenu višu ili visoku školu. Bez obrazovanja i sa nepotpunom osnovnom školom ima mnogo više žena. Obrazovna struktura lica smeštenih u kolektivnim centrima je značajno nepovoljnija nego u privatnom smeštaju.

1.3. Veličina domaćinstva

Tabela 1.3. Veličina domaćinstva

Broj članova domaćinstva	Broj domaćinstava	
	Broj	Procent
1	348	52,57%
2	151	22,81%
3	87	13,14%
4	56	8,46%
5	15	2,27%
6	1	0,15%
7	3	0,45%
12	1	0,15%
Ukupno:	662	100,00%

Prosečna veličina domaćinstva iznosi 1,8

Jedan od najvažnijih zapažanja jeste da su više od polovine domaćinstava samačka. Veličina domaćinstva je jedan od najvažnijih faktora pri planiranju najboljeg trajnog rešenja. Iz dosadašnjeg iskustva se pokazalo da je najmanji broj programa namenjenih samcima.

2.2. Socio-ekonomski položaj ispitanika sa projekcijom na celu izbegličku populaciju

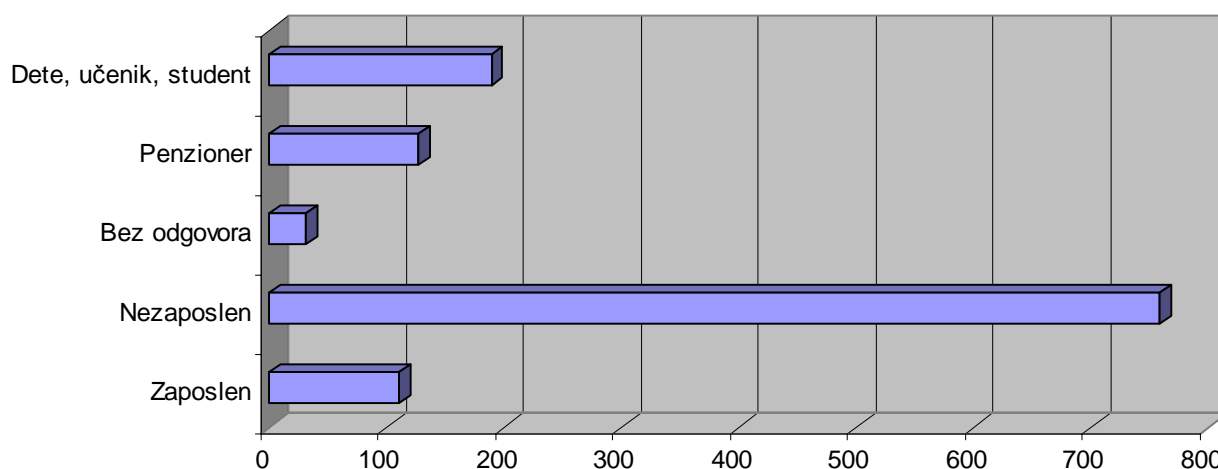
Radni status

Tabela 2.2.1. Radni status izbeglih lica

Radni status	Lica	
Zaposlen	111	9,12%
Nezaposlen	759	62,37%
Bez odgovora	31	2,55%
Penzioner	127	10,44%
Dete, učenik, student	189	15,53%
Ukupno:	1217	100%

Glavni pokazatelj ugroženosti je visoka stopa nezaposlenosti. Skoro dve trećine izbeglih lica smeštenih u kolektivnim centrima je nezaposleno.

Grafikon 2.2.1. Radni status izbeglih lica

Zdravstvena i socijalna ugroženost

Tabela 2.2. Oblik ranjivosti izbeglih lica

Oblik ranjivosti	Ukupno	
Samohrani roditelj	28	4,23%
Staro lice bez porodičnog staranja	73	11,03%
Ekstremno siromašne porodice	86	12,99%
Domaćinstva sa invalidnim članom	82	12,39%
Ukupno:	269	40,64%

2.3. Povratak

Tabela 2.3.1. Poželjna trajna rešenja izbeglih lica

Poželjno trajno rešenje	Lica	
	Broj	Procent
Lokalna integracija	1,137	93,43%
Povratak	37	3,04%
Bez odgovora	43	3,53%
Ukupno:	1,217	100,00%

Samo 3% lica je izrazilo želju da se vrati u mesto prethodnog prebivališta.

Tabela 2.3.2. Vrsta podrške koja je najpotrebnija izbeglim licima za povratak

Vrsta podrške koja je najpotrebnija za povratak	
Obnova imovine	56,76%
Povraćaj stanarskog prava	18,92%
Program stambenog zbrinjavanja	10,81%
Zaposlenje	2,7%
Bez odgovora	8,11%
Ukupno:	100%

Obnova imovine (56,76%), povraćaj stanarskog prava (18,92%) i program stambenog zbrinjavanja (10,81%) su glavni oblici podrške koji su potrebni za povratak licima smestenim u kolektivnim centrima.

Grafikon 3.1. Vrsta podrške koja je najpotrebnija izbeglim licima za povratak

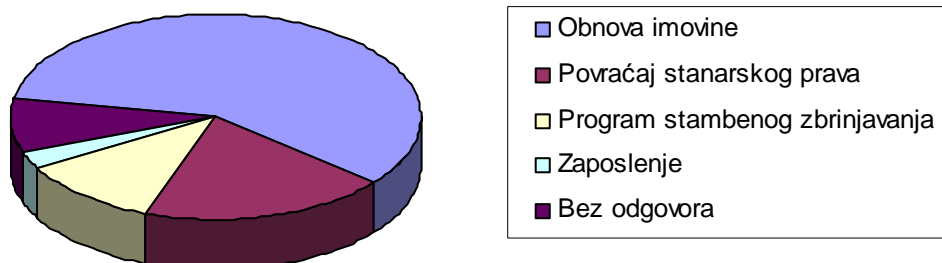

Tabela 3.3. Prepreke za povratak izbeglih lica u državu prethodnog prebivališta

Najveće prepreke za povratak u državu prethodnog prebivališta	
Strah od progona i etničke diskriminacije u mestu porekla	21,62%
Nelegalno zauzeta imovina u mestu porekla	5,41%
Uništena imovina u mestu porekla	40,54%
Loša zdravstvena zaštita u mestu porekla	10,81%
Ograničene mogućnosti zapošljavanja u mestu porekla	8,11%
Nešto drugo	8,11%
Bez odgovora	5,41%
Ukupno:	100%

Uništena imovina, strah od progona, etnička diskriminacija i loša zdravstvena zaštita su najveće prepreke za povratak u državu prethodnog prebivališta.

Stanovanje

Osnovni uslovi za uspešnu integraciju su zapošljavanje i rešavanje stambenog problema.

Tabela 3.7. Vrsta rešenja za rešavanje stambenog pitanja izbeglih lica

Vrsta rešenja	Domaćinstva	
	Broj	Procent
Socijalno stanovanje	83	12,54%
Seoska domaćinstva	79	11,93%
Građevinski paketi	37	5,59%
Socijalno stanovanje	435	65,70%
Kredit	25	3,78%
Ostanak u kolektivnom centru	3	0,45%
Drugo	83	12,54%
Ukupno:	662	100%

Najveći broj lica se opredelio za varijantu socijalnog stanovanja. U zavisnosti od ranjivosti porodica, posebnih potreba, veličine domaćinstva, većina porodica bi bila zbrinuta kroz stanovanje u socijalno zaštićenim uslovima, a jedan broj starijih lica bi bio smešten u ustanove socijalne zaštite. U tom smislu zajedno sa UNHCR-om je procenjeno da je potreba 285 stanova za stanovanje u socijalno zaštićenim uslovima i da bi još 100 lica bilo smešteno u odgovarajuće ustanove.

Statistički pregled

Najmasovniji dolasci izbeglih i prognanih lica u Republiku Srbiju:

- Jun 1991. - Slovenija
- Leto 1991. - Zapadna Slavonija
- April 1992. - veći gradovi u BiH
- Maj 1995. - Operacija "Bljesak"
- Avgust 1995. - Operacija "Oluja"
- Septembar 1995. - BiH
- Mart 1996. - Sarajevo
- 1998. - SBO, mirna reintegracija

1998. godine ukupan broj izbeglica i ratom ugroženih lica prelazi cifru od 650.000

Tabela 2.1. Dolazak izbeglica po godinama

Pethodno prebivalište	Hrvatska	B i H	Ostale bivše Republike	Ukupno
Godine dolaska				
do 31.12.1991.	32.957	7.424	5.199	45.580
01.01.1992.-31.12.1992.	23.890	96.123	1.642	121.655
01.01.1993.-31.12.1993.	9.829	19.072	603	29.504
01.01.1994.-31.12.1994.	6.675	15.079	489	22.243
prva polovina 1995.	9.849	11.370	346	21.565
druga polovina 1995.	193.359	52.756	3.674	249.789
prva polovina 1996.	14.108	31.150	2.343	47.601
Ukupno:	290.667	232.974	14.296	537.937

Podaci: Popis 1996.g. izbeglih i ratom ugroženih lica, UNHCR i Komesarijat

Oko 10% od ukupnog sadašnjeg stanovništva u Republici Srbiji do 1992. godine u njoj nije živelo, a 17 godina nakon izbijanja prvih ratnih sukoba u bivšoj SFRJ, u Republici Srbiji još uvek ima blizu 100.000 lica sa statusom izbeglica

Po podacima Visokog Komesarijata za izbeglice za pitanja zaštite Srbija je:

- Jedna od 6 država na svetu sa trajnim izbeglištvom
- 13. država na svetu sa preko 300.000 izbeglih i raseljenih lica
- 12. država na svetu sa 97.000 izbeglica
- 11. država na svetu sa 200.000 raseljenih
- 1. država u Evropi po ukupnom broju raseljenih i izbeglih
- 1. država u Evropi po broju izbeglica
- 1. država u Evropi po broju raseljenih

Prema Registraciji izbeglica 2004/2005. izbeglice su smeštene:

- Kolektivni centar - 6,2%
- Socijalne institucije - 1%
- Kod rođaka/prijatelja - 27,6%
- Iznajmljeni smeštaj - 45%
- Sopstveni smeštaj - 19%
- Ostalo - 1,2%

Oko 1.400 izbeglica i 4600 raseljenjih lica i dalje boravi u 75 kolektivnih centara

Neki su tu duže od 15 godina.

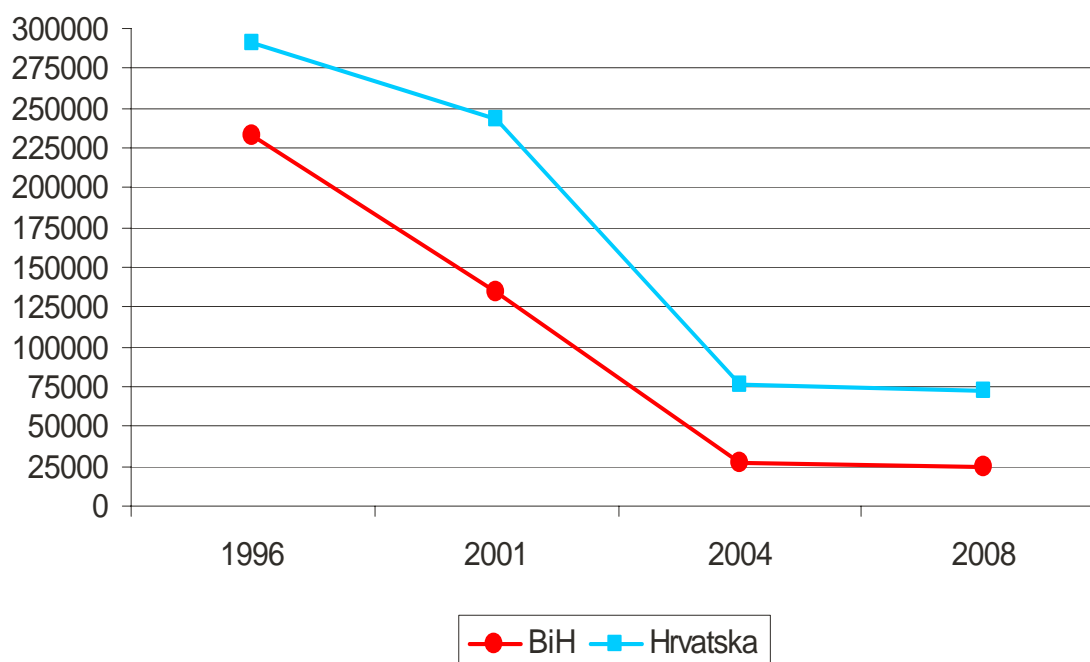
Povratak u Republiku Hrvatsku i BiH

Tabela 2.2. Broj povratnika u Republiku Hrvatsku i BiH po godinama

Godina	Broj povratnika u Hrvatsku	Broj povratnika u BiH
1996	3263	8477
1997	3954	11136
1998	13336	6765
1999	17931	6332
2000	17483	5303
2001	11876	9155
2002	11048	18220
2003	9280	5482
2004	7463	942
2005	5261	314
2006	4616	158
2007	2137	121
2008	273	-
Ukupno:	107921	72405

Podaci UNHCR-Hrvatska

Grafikon 2.1. Broj izbeglih lica iz BiH i Republike Hrvatske u Srbiju, po godinama

* Od ukupnog broja svih povratnika u Republiku Hrvatsku (podaci UNHCR Hrvatska, SDF i Filozofski fakultet u Zagrebu)

- Jedna trećina je starija od 65 godina
- 8% je zaposleno
- 11% potpuno zavisi od pomoći koju dobija
- 11% od ukupnog broja je preminulo
- **43% ostaje u Hrvatskoj**

Trajna rešenja, a time i smanjenje broja izbeglica, direktno su u vezi sa restitucijom njihovih stanarskih, imovinskih, radnih, penzionih, statusnih i ostalih pripadajućih ličnih prava koja nisu uslovljena povratkom

Integracija izbeglica u Republici Srbiji

Preko **200.000** lica je zatražilo i dobilo državljanstvo i lična dokumenta Republike Srbije

Integracija ovih lica uglavnom je izvršena sredstvima Republike Srbije, njenih lokalnih samouprava, međunarodne zajednice, i u najvećem delu sopstvenim sredstvima izbeglica. Od 1995. godine, Komesarijat za izbeglice je, u saradnji sa međunarodnim agencijama i organizacijama, vladama pojedinih država i lokalnim samoupravama, realizovao programe trajnog zbrinjavanja kroz sledeće vidove pomoći:

- otkupljeno je 631 seoskih domaćinstava
- dodeljeno je 20 montažnih kuća (program počeo 2008. godine)
- podeljeno je 3.249 paketa građevinskog materijala
- izgrađeno je 3.805 stambenih jedinica
- Do sada je kroz stambene programe zbrinuto oko 30.400 lica
- Više od jedne trećine izbeglih i ratom ugroženih lica je uzelo državljanstvo Republike Srbije, ali je rešavanje stambenog problema najvažnije pitanje integracije

Da bi se programi integracije nastavili potrebno je obezbediti dodatna finansijska sredstva jer su potrebe mnogo veće od mogućnosti

2002. godine Republika Srbija usvojila je Nacionalnu strategiju za rešavanje pitanja izbeglica i interno raseljenih lica koja će se ažurirati u saradnji sa svim zainteresovanim stranama.

Prioriteti, smernice i aktivnosti Komesarijata za izbeglice u narednom periodu su:

- Nastavak zbrinjavanja najosetljivijih i ugroženih kategorija, lica i zajednica, uključujući i lica smeštena u kolektivnim centrima sve do postizanja adekvatnih trajnih rešenja
- Izrada programa trajnog stambenog i ekonomskog zbrinjavanja, uključujući raspoloživa budžetska, fondovska, donatorska i kreditna sredstva, kao i sredstva predpristupnih fondova EU
- Koordinirana aktivnost svih učesnika na realizaciji trajnih rešenja za izbegla i raseljena lica, uključujući i civilni sektor
- Saradnja sa relevantnim međunarodnim subjektima i državama u okruženju radi povrata imovinskih, stanarskih, penzionih, radnih i drugih prava izbeglih i raseljenih

PRILOG 4

Procena potrebnih sredstava za trajna rešenja za socijalno ugrozene izbeglice u Republici Srbiji

Tabela 5.1. Procena potrebnih sredstava za trajna rešenja za socijalno ugrozene izbeglice u Republici Srbiji

Vrste pomoći	Privatni smeštaj			Kolektivni centri			UKUPNO	Republika Srbija		IPA	NEDOSTAJE
	Broj jedinica	Cena po jedinici	Suma	Broj jedinica	Cena po jedinici	Suma		Budžet	NIP		
Stambene jedinice	5.112	24.000	122.688.000	285	24.000	6.840.000	129.528.000	34.972.560	4.204.257		
Građevinski materijal	3.471	4.000	13.884.000	25	4.000	100.000	13.984.000				
Seosko domaćinstvo	2.524	8.000	20.192.000	50	8.000	400.000	20.592.000				
Obuka i prekvalifikacija	6.300	400	2.520.000	10	400	4.000	2.524.000				
Grant	7.400	2.000	14.800.000	29	2.000	58.000	14.858.000				
Pomoć pri povratku	4.100	1.500	6.150.000	23	1.500	34.500	6.184.500				
Dokumenti	32.000	10	320.000	1.000	10	10.000	330.000				
UKUPNO			180.554.000			7.446.500	188.000.500	34.972.560	4.204.257	5.200.000	143.623.683

Sve cene su izražene u eurima

* Planira se da se iz sredstava NIP-a obezbedi 4.2 miliona eura za izgradnju 150 stambenih jedinica u toku 2009. i 2010. godine.

** Ukupna sredstva obezbeđena iz IPA 2007 i 2008 za stambeno zbrinjavanje i zapošljavanje su 13.2 miliona eura, međutim ona su namenjena i izbeglim i interno raseljenim licima. Ovde je data procena koji deo sredstava bi bio namenjen izbeglicama.

*** Oko 35 miliona eura bi morale da izdvoje lokalne samouprave uz pomoć republičkog budžeta za izgradnju oko 5300 stambenih jedinica.

**** U ukupnu sumu nisu uračunati troškovi realizacije programa